

آینده پیشرفت ایران

(چالش ها، فرصت ها، راهکارها)

مهلت دریافت آثار و ایده های نوآورانه:

۱۴ بهمن ۱۴۰۴ و زمان برگزاری: بهار ۱۴۰۵

فناوری ها و نو ظهور

نقش پارک های علم و فناوری در گسترش صنایع خلاق و فرهنگی به کمک فناوری های نرم

روح اله یوسفی ا، *، سعید طیبی ا

دانشکده علوم پزشکی بهبهان، بهبهان، ایران

چکیده

گسترش صنایع خلاق و فرهنگی (CCI) در کنار فناوری های نرم، یک محرک حیاتی برای رشد اقتصادی و تحول اجتماعی در حال ظهور است. پارک های علم و فناوری (STP) به عنوان کانون های میان رشته ای، نقش کلیدی در پر کردن شکاف بین نوآوری فناورانه و تولید فرهنگی ایفا می کنند. این پارک ها با استفاده از مکانیسم های مختلفی نظیر پرورش نوآوری های ترکیبی، اثرات سرریز دانش، مشروعیت نهادی، و ایجاد مشوق های ناهمسو، به حمایت از CCI ها و فناوری های نرم پرداخته و همگرایی بین علوم سخت و نرم را تسهیل می کنند. به عنوان نمونه، ابزارهای مبتنی بر هوش مصنوعی برای تولید موسیقی و فیلم معمولاً از STP هایی نشأت می گیرند که در آن ها مهندسان و هنرمندان به همکاری می پردازند. نزدیکی فیزیکی در این پارک ها، انتقال دانش ضمنی بین فناوران و افراد خلاق را تسریع می کند و این پدیده به افزایش بهره وری در ایده پردازی مشارکتی کمک می کند. همچنین، پارک های علم و فناوری اعتبار نهادی را برای پروژه های تجربی، مانند تئاترهای مبتنی بر واقعیت مجازی، فراهم می کنند و ارزیابی های مبتنی بر معیار به کمی سازی پتانسیل اقتصادی این سرمایه گذاری ها کمک می کند. تراکم اکوسیستم های پارک های علم و فناوری، اثرات شبکه ای ایجاد می کند که موانع ورود را برای کارآفرینان کوچک کاهش می دهد. این پارک ها به طور سنتی خروجی های علم، فناوری مهندسی و ریاضیات (STEM) را بر معیارهای خلاقیت اولویت می دهند و ادغام شاخص های کلیدی عملکرد خاص CCI در این زمینه بر رشد نتایج کار مؤثر است. کارهای مشترک در این پارک ها معمولاً مرزهای مالکیت را محو می کنند و نیاز به چارچوب های پروتکل اینترنت (IP) تطبیقی بر اساس رویکردهای منبع باز را افزایش می دهد.

مقدمه

سازمان های همکاری توسعه بین المللی (DC) که در زمینه صنایع فرهنگی و خلاق (CCI) کار می کنند. نقش مهم CCI را در توسعه اقتصادی، زیست محیطی و اجتماعی اعمال می کنند (۱).

اهمیت CCI در بخش های مختلف، سهم آن در اهداف توسعه پایدار و چالش های طبقه بندی و ترسیم مداخلات است. نیاز به مشارکت های حساس به منازعه را بحث می کند و استراتژی های موفق برای ایجاد شغل و ارتقای آموزش در CCI را نشان می دهد. علاوه بر این، به مشکلات ارزیابی CCI به دلیل تعاریف متناقض و نقش های شغلی متنوع اشاره می کند و روش های ارزیابی سفارشی را پیشنهاد می دهد (۱).

ایده های نوآورانه و آزمایش نشده در زمینه تقویت سیستم های داده و منابع مالی ملی برای صنایع فرهنگی و خلاق (CCI) اهمیت زیادی دارند. این راهنما به نیاز به روش های مشارکتی برای توسعه پروژه های CCI با ورودی های محلی تأکید می کند و رویکردهای میان بخشی را برای مقابله با نابرابری های بودجه پیشنهاد می دهد. برای تقویت استدلال ها، استفاده از منابع معتبر مانند یونسکو ضروری است و تجزیه و تحلیل عمیق تر موانع سیستمی و اثرات زیست محیطی لازم به نظر می رسد. هدف کلی حمایت از سازمان های DC و رسیدگی به نابرابری های ساختاری در بخش CCI است. صنایع فرهنگی و خلاق سهم اقتصادی قابل توجهی دارند و حدود ۳.۱٪ از تولید ناخالص داخلی جهانی را تشکیل می دهند که معادل ۲.۲۵ تریلیون دلار است و ۶.۲٪ از مشاغل جهانی را تأمین می کند. این صنایع با نرخ رشد ۱۳.۴٪ در حال پیشی گرفتن از سایر بخش ها هستند و پیش بینی می شود که تا سال ۲۰۳۰ به ۱۰٪ از تولید ناخالص داخلی جهانی برسند. جالب است بدانیم که تقریباً نیمی از کارگران این صنایع را زنان تشکیل می دهند، که این نسبت از بسیاری از حوزه های دیگر بیشتر است (۲).

از لحاظ منطقه ای، آفریقا و خاورمیانه در سال ۲۰۱۵، ۵۸ میلیارد دلار درآمد کسب کردند که معادل ۳٪ از درآمد جهانی CCI و ۲.۴ میلیون شغل را به خود اختصاص می دهد. بخش فیلم نیجریه، نالیوود، با استخدام بیش از ۳۰۰۰۰۰ نفر، نقش مهمی در رشد CCI ایفا می کند و سرمایه گذاری در این بخش می تواند سالانه ۲۰ میلیارد دلار درآمد ایجاد کند. علاوه بر این، CCI به عنوان یک عامل هدایت کننده در عدالت اجتماعی و تحول دیجیتال عمل می کند و به گروه های به حاشیه رانده شده امکان مشارکت در نوآوری های مدل های تجاری را می دهد. با این حال، چالش هایی نظیر محدودیت های بودجه ای برای شرکت های خرد، بی توجهی به CCI در برنامه های توسعه و ضعف در اجرای مالکیت معنوی همچنان وجود دارد. بنابراین، نیاز به پشتیبانی از زیرساخت های دیجیتال و تضمین مشارکت های عادلانه برای توسعه این بخش احساس می شود، چرا که پتانسیل CCI به دلیل مسائل ساختاری به طور کامل بهره برداری نمی شود (۲).

روش تحقیق

مطالعه حاضر یک مرور روایتی بر مبنای منابع برخط شامل مجلات و کتب با جستجو پیرامون کلید واژه های شرکت های دانش بنیان، صنایع خلاق و فرهنگی و فناوری نرم بوده است. در این مطالعه از پایگاه های اطلاعاتی Google Scholar, Scopus, ISC, SID, Magiran و سایر منابع داخلی استفاده نمودیم. هدف مطالعه حاضر بررسی نقش پارک های علم و فناوری در گسترش صنایع خلاق و فرهنگی به کمک فناوری های نرم است.

نتایج و بحث

تحول در صنایع خلاق باید با مطالعه و تعیین استراتژی های کلیدی آغاز شود. ایجاد شبکه های داخلی و خارجی برای بازاریابی و تشویق هنرمندان نیز از اهمیت بالایی برخوردار است. با توجه به تجربیات موفق کشورهای دیگر، می توان به سوی آینده ای روشن برای صنایع خلاق ایران حرکت کرد. ایجاد سازمان های حمایتی، تأسیس مراکز آموزشی و توسعه پژوهش های بین رشته ای می تواند به توسعه پایدار این حوزه کمک کند و دستاوردهای ملی و بین المللی به همراه داشته باشد. صنایع خلاق با مدیریت صحیح می توانند به تحولی مشابه گلوله برفی در توسعه اقتصادی و صادرات تبدیل شوند. نمونه پیشرفت امارات نشان دهنده دستاوردهای سرمایه گذاری و کارآفرینی در این زمینه است و به ایران فرصت ایجاد تحول در صادرات را می دهد. راهبردهای کلیدی برای توسعه صنایع خلاق شامل ایجاد شبکه بازاریابی داخلی و خارجی، توانمندسازی فعالان این حوزه، ایجاد نهادهای حمایتی و برندسازی به منظور جذب اعتماد جهانی است. به عنوان مثال، صنعت فرش ایران می تواند به عنوان یک برند موفق در این زمینه مطرح شود (۱۶).

پیشنهادها

پارک های علم و فناوری در حال تغییر الگوی خود از مدل های سخت افزار محور به "زمین های بازی نوآوری" هستند. این تحول به معنای نهادینه سازی برخوردهای غیرمنتظره بین فناوری و فرهنگ است. مداخلات سیاستی می بایست پارک ها را تشویق کنند تا منابع مالی و مناطق خاصی را به صنایع خلاق و فرهنگی (CCIs) اختصاص دهند و نقش آن ها را به عنوان مرزهای تحقیق و توسعه به رسمیت بشناسند، تا فعالیت های آن ها از حالت فرعی خارج شود. دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی، حجت الاسلام عبدالحسین خسروپناه، در بازدید از نمایشگاه دستاوردهای شرکت های خلاق و دانش بنیان در حوزه هوش مصنوعی، به اهمیت صنایع خلاق و فناوری های نرم در ایجاد اقتصاد پایدار تأکید کرد. این صنایع با ایجاد یک پارادایم نوین در اقتصاد فرهنگ، امکان تولید ثروت و توسعه بازار را فراهم می آورند. خسروپناه همچنین به تأثیر فناوری های نرم در حوزه های صنایع دستی و هنرهای تجسمی اشاره کرد و گفت که این فناوری ها به بازاریابی و اتصال مؤثر بین تولیدکنندگان و مصرف کنندگان کمک می کنند. علاوه بر این، او به اهمیت محصولات فرهنگی و هنری مانند انیمیشن و بازی های رایانه ای که به طور مستقیم بر پایه فناوری های نرم شکل می گیرند، اشاره کرد و بیان داشت که این محصولات در شکل دهی اقتصاد فرهنگ تأثیرگذار هستند. وی نقش هوش مصنوعی را جدی دانسته و به ورود به عصر الگوریتم های پیشرفته و هوش مصنوعی کوانتومی اشاره کرد. خسروپناه همچنین پارک ملی علوم و فناوری های نرم و صنایع فرهنگی را به عنوان یکی از اولین پارک ها در این حوزه معرفی کرد و از تلاش برای جمع آوری فعالان و ایده پردازان به منظور شناسایی ظرفیت ها و سامان دهی فعالیت ها خبر داد. این پارک می تواند به عنوان بستر اجرایی سازی اسناد مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی عمل کند و نقش مهمی در توسعه و پیشرفت این حوزه ایفا کند (۱۷).

منابع

- Oad S, Jinliang Q, Mahesar RA, Lahbar GM, Shah SB, Jingyi D. Current status of cultural and creative industries (CCI). Applied and Social Sciences International Research Journal. 2018;1(1):12-22.
- Guide A. UNDERSTANDING CULTURAL AND CREATIVE INDUSTRIES AND DESIGNING APPROACHES FOR ITS DEVELOPMENT.
- Shovalpour Saeed, Hosseinzadeh Maleki Sadegh, Ghafoori Fard Mehdi, Pishvaei Mirsaman. Identification and prioritization of services that science and technology parks can provide to companies active in the field of soft technologies.
- Najaf Beigi, Hossein Zadehan. Globalization and the trade of the country's cultural goods. Strategic Studies in Public Policy. 2011 May 1;2(2):47-72.
- Malekifar, Ghazi Nouri, Seyed Sepehr, Ghane'i Rad, Mohammad Amin, Mousavi. Identification and analysis of existing and desirable approaches in the country's cultural industries based on stakeholders' perspectives. Strategic studies in public policy. 2018 Apr 21;8(26):17-39.
- Roumezi H, Hosseinpour M, Bahmei L, Nasiri M. Designing a model for the creation and development of knowledge-based companies in human sciences' fields. Library and information sciences. 2020 Jan 21;22(4):119-51.
- Dellisanti R. Cultural and creative industries and regional development. Cultural and Creative Industries and Regional Development. Springer International Publishing. <https://doi.org/10.1007/978-3-031-29624-6>. 2023.
- Pique JM, Figlioli A, Miralles F, Berbegal-Mirabent J. The role of modern urban science parks in developing entrepreneurship and innovation ecosystems. Handbook of research on business and technology incubation and acceleration: A global perspective. 2021 Mar 23:140-59.
- Penprase, Bryan, and Noah Pickus. "The new global universities: Reinventing education in the 21st century." (2023): 1-344.
- Borna News, Science and Technology Parks: The Driving Force of the Country's Creative Economy, 2025/08/24, Borna News, <https://borna.news/009RT0>.
- Parry M. The future of science parks and areas of innovation: Science and technology parks shaping the future. World Technopolis Review. 2018;7(1):44-58.
- Pourzakarya M, Fadaei Nezhad Bahramjerdi S. Reviewing the role of cultural and creative industries in developing an urban cultural policy platform in Rasht city, Iran. Journal of Place Management and Development. 2023 Apr 21;16(2):145-62.
- Jafarzadeh, Razini, Rouhollah, Goudarzi. Identification and prioritization of the impact of media creative industry capacities on the advancement of national production in Iran. Rahbord Farhang Scientific-Research Quarterly. 2022 Nov 22;15(59):59-84.
- Saqaei, Amini Nejad, Ramin, Ghasemizadeh. Analysis of the Role of Science and Technology Parks in Regional Economic Development (Case Study: Pardis Park, Tehran). Urban Economics. 2023 May 22;8(1):71-84.
- Zeinab Razdasht Tazkand, Creative industries pave the way for sustainable development / Where does the government's role become significant?, Mehr News Agency, August 8, 2024, <https://mehrnews.com/x35BqB>.
- Zeinab Razdasht Tazkand, Soft Technology and Creative Industries; An Endless Treasure in the Macro Perspective, Mehr News Agency, March 17, 2025, <https://mehrnews.com/x37vzv>.
- The Secretary of the Supreme Council of the Cultural Revolution said that creative industries and soft technologies are drivers of a sustainable cultural economy, Sacred Defense News Agency, December 28, 2025, <https://sinapress.ir/?p=581245>.